gemeente eijsden-margraten

Gemeenteraad Eijsden-Margraten

Bezoekadres:
Amerikaplein 1
6269 DA Margraten
Servicepunt:
Breusterhof 2
6245 EL Eijsden

Postadres:
Postbus 10
6269 ZG Margraten

tel.: 14043
of: +31 (0)43 458 8488
fax: +31 (0)43 458 8400
info@eijsden-margraten.nl
www.eijsden-margraten.nl

IBAN BNG:
NL46BNGH0285148680
BIC: BNGHNL2G

Eijsden-Margraten: 24 augustus 2023

Onderwerp: RIB Preventie Jeugd - cijfers en resultaten JOGG

Geachte gemeenteraad,

Gedurende de behandeling van de begroting 2023 tijdens de raadsvergadering van 8 en 10 november 2022 heeft wethouder [redacted] n.a.v. de voorgenomen motie van PRO (Preventie Jeugd) de toezegging gedaan om de cijfers (0-meting en 1-meting) van lopende initiatieven aan de raad ter beschikking te stellen. Bijgaand treft u een reactie op deze toezegging in de vorm van cijfers en resultaten van het programma JOGG (Gezonde Jeugd, Gezonde Toekomst).

Gemeente Eijsden-Margraten is sinds 2016 een JOGG gemeente. Binnen het programma JOGG investeren wij in het stimuleren van een gezonde leefomgeving voor kinderen in onze gemeente. Middels onderstaande raadsinformatiebrief informeert het college u graag over de effectiviteit en behaalde resultaten van de JOGG aanpak in gemeente Eijsden-Margraten.

Effectieve interventie JOGG

Gezonde jeugd, gezonde toekomst (hierna: JOGG) is een interventie die werkt aan een gezondere leefomgeving voor ieder kind. Dit is een bewezen effectieve interventie[1]. Onder de noemer JOGG zorgen we dat onze jeugd opgroeit in een gezonde leefomgeving. We streven naar een gezondere generatie zodat gezondheidsproblemen door een ongezonde manier van leven geen kans meer maken. Binnen JOGG gaan we preventief te werk[2]. We focussen op bewustwording van een gezonde leefstijl en het voorkomen van gezondheidsproblemen (zoals overgewicht). De hoofddoelstelling is het bevorderen van een gezonde leefstijl in het algemeen met een focus op de volledige leefomgeving van kinderen en jongeren, de volwassenen die hen omringen en daar waar de problematiek het grootst is.

Brede aanpak JOGG

De JOGG-aanpak bestaat uit initiatieven die dichtbij de burgers in hun dagelijkse omgeving staan. Het is een integrale aanpak. Het is een aanpak tussen verschillende betrokkenen binnen een gemeentebevolking (ouders, scholen, lokale politiek, gezondheidscentra, sportcentra, verenigingen, GGD, lokale bedrijven). Een beweging waarbij iedereen in een stad, dorp of wijk zich inzet om gezond eten en bewegen voor jongeren gemakkelijk en aantrekkelijk te maken. Het is een lokale en duurzame aanpak die zich richt op voldoende

cittaslow

[1] Jongeren op gezond gewicht (JOGG) - GGD Zuid Limburg (ggdzl.nl) & Loketgezondleven.nl (Rijksoverheid)
[2] JOGG-aanpak — JOGG

bewegen en gezonder eten. Het gaat om gelijke kansen bieden. JOGG zet in op de volledige doelgroep, ook op die kleine groep die vaak minder goed opvalt. Deze aanpak gaat verder dan de schoolomgeving van kinderen. De JOGG-aanpak richt zich op de leefomgeving waar kinderen en jongeren veel komen: thuis, buurt, school, sport, vrije tijd, werk en media.

Preventie d.m.v. JOGG[3]

We gaan binnen de JOGG aanpak dus preventief te werk. Echter, dit is een breed begrip. Preventie is vooral ervoor zorgen dat mensen gezond zijn en blijven door hun gezondheid te bevorderen en beschermen. Dit kan op verschillende niveaus. Als iemand gezond is wil je diegene gezond houden. Als iemand kampt met een ziekte wil je voorkomen dat deze verergerd of er complicaties ontstaan. Onderstaand in het kort de verschillende niveaus:

Universele preventie (collectief)	Richt zich op het deel van de bevolking dat geen verhoogd risico op ziekte heeft.
Selectieve preventie (collectief)	Richt zich (ongevraagd) op (hoog)risicogroepen in de bevolking en heeft tot doel de gezondheid van specifieke risicogroepen te bevorderen.
Geïndiceerde preventie (individueel)	Richt zich op individuen die veelal nog geen gediagnosticeerde ziekte hebben.
Zorg gerelateerde preventie (individueel)	Richt zich op individuen met een ziekte en heeft als doel hen ondersteunen in zelfredzaamheid en reduceren van ziektelast.

Een voorbeeld: Het plaatsen van watertappunten op scholen is een voorbeeld van universele preventie: Deze is gericht op alle kinderen op de basisschool. De Peuterbeweegbox is een voorbeeld van selectieve preventie voor de doelgroep ca. 2 tot 4 jaar.

Kosten besparen d.m.v. JOGG

In 2021 nam de internationale *Organisation for Economic Co-operation and Development* (hierna: OECD) de JOGG-aanpak onder de loep. Zij concludeerde dat JOGG zorgt voor meer (en gezondere) levensjaren, een vergrote arbeidsmarktdeelname en een besparing van €2,72 aan ziektekosten per persoon per jaar in Nederland[4].

In het rapport stelt OECD dat, omdat de JOGG-aanpak onder andere overgewicht bij kinderen voorkomt, de aanpak op langere termijn ook aan een aantal gerelateerde ziekten voorkomt. Denk hierbij aan hart- en vaatziekten, spier- en gewrichtsklachten en diabetes. In het onderzoek wordt de JOGG-aanpak vergeleken met interventies als de gecombineerde leefstijlinterventie (GLI). Daaruit blijkt dat JOGG-aanpak een stuk efficiënter is dan een GLI omdat de JOGG-aanpak zich richt op álle kinderen en een GLI slechts op één specifieke doelgroep.

[3] Volksgezondheidenzorg.info van RIVM
[4] Acronyms and abbreviations | Healthy Eating and Active Lifestyles : Best Practices in Public Health | OECD iLibrary (oecd-ilibrary.org)

.banholt
.bemelen
.cadier en keer
.eckelrade
.eijsden
.gronsveld
.margraten
.mariadorp
.mesch
.mheer
.noorbeek
.oost-maarland
.rijckholt
.scheulder
.st. geertruid

BLOESEM VAN HET ZUIDEN

JOGG gemeente Eijsden-Margraten

Gemeente Eijsden-Margraten is sinds 2016 een JOGG-gemeente. Om gezondheidsproblemen tegen te gaan én een gezonde leefstijl te stimuleren hebben we in Eijsden-Margraten de afgelopen 6 jaar (van 2016 t/m 2022) ingezet op de volgende activiteiten:

Leefomgeving	Product/activiteit	Toelichting
Thuis	Groentehapjes in 10 stapjes	Tijdens het JGZ consult van 4 maanden ontvangen ouders **Groentehapjes in 10 stapjes** voor inspiratie en bewustwording van gezonde voeding bij kinderen.
	Slabber	Tijdens het JGZ consult van 6 maanden ontvangen ouders een **Slabber** voor bewustwording van gezonde voeding bij kinderen.
	Boekje Pim en Poes	Tijdens het JGZ consult van 11 maanden ontvangen ouders het **boekje Pim en Poes** voor inspiratie en bewustwording van gezonde voeding bij kinderen.
	Zigzag beweegmaatje	Tijdens het JGZ consult van 2 jaar ontvangt het kind en de ouders het **Zigzag beweegmaatje** om bewustwording van voldoende beweging en een goede motoriek bij kinderen te stimuleren.
	Placemat	Tijdens het JGZ consult van 5 jaar ontvangt het kind een **Placemat** voor inspiratie en bewustwording van gezonde voeding.

Leefomgeving	Product/activiteit	Toelichting
School	Vignet Gezonde School	2 scholen hebben een **Vignet Gezonde School** op een eigen gekozen thema dat het beste bij hen past. In het verleden waren dit 4 scholen, te weten: [redacted]. De laatste twee zijn nog steeds een Gezonde School
	Vakdocent lichamelijke opvoeding	Alle scholen hebben een **Vakdocent lichamelijke opvoeding** om kinderen voldoende te laten bewegen en hun motoriek te verbeteren.
	Watertappunten	Alle scholen hebben een **Watertappunt** om water drinken te stimuleren.
	Waterdoppers	Alle scholen hebben **Waterdoppers** ontvangen om water drinken te stimuleren
	7 dagen waterchallenge	Alle scholen doen jaarlijks mee aan de **7 dagen Waterchallenge** om water drinken te stimuleren.

.banholt
.bemelen
.cadier en keer
.eckelrade
.eijsden
.gronsveld
.margraten
.mariadorp
.mesch
.mheer
.noorbeek
.oost-maarland
.rijckholt
.scheulder
.st. geertruid

BLOESEM VAN HET ZUIDEN

	Daily Mile	Eén school doet structureel mee aan de **Daily Mile** om bewegen bij kinderen te stimuleren.
	Tussendoortjesbord	Alle scholen hebben een **Tussendoortjesbord** om bewustwording en de gezonde keuze bij kinderen te stimuleren.
	Drankenbord	Alle scholen hebben een **Drankenbord** om bewustwording en de gezonde keuze bij kinderen te stimuleren.
	Broodtrommelboekje	Bij de start van de schoolcarrière ontvangen kinderen het **Broodtrommelboekje** om bewustwording en een gezonde keuze te stimuleren.
	Nationaal Schoolontbijt	Jaarlijks organiseren we het **Nationaal Schoolontbijt** om bewustwording te creëren over het belang van een goed en gezond ontbijt.
	Rookvrij scholen	Alle schoollocaties zijn zichtbaar **Rookvrij**.
	Beweegvriendelijk schoolplein	Alle schoolpleinen hebben een **Beweegvriendelijk schoolplein**.
	Beweegstickers	Alle scholen hebben **Beweegstickers** ontvangen om bewegen in de school te stimuleren.

Leefomgeving	Product/activiteit	Toelichting
Kinderopvang	Peuterbeweegbox	Alle peuteropvanglocaties hebben een **Peuterbeweegbox**. Vijf van de negen kinderopvanglocaties heeft een **Peuterbeweegbox**.
	Kleuter- en peuter4daagse	Jaarlijks organiseren we de **Kleuter- en peuter4daagse** om bewegen bij kinderen te stimuleren.
	Rookvrij opvang	Alle opvanglocaties zijn zichtbaar **Rookvrij**.

Leefomgeving	Product/activiteit	Toelichting
Buurt	Nationale Buitenspeeldagen	We organiseren de **Nationale Buitenspeeldagen**.
	Nationale sportweek	We organiseren de **Nationale Sportweek.**
	Buurtcoach	Onze **Buurtcoach** is actief in onze gemeente en organiseert diverse activiteiten om beweging, meedoen en gezonde voeding bij kinderen te stimuleren.

Leefomgeving	Product/activiteit	Toelichting
Sport	Nationaal Sportakkoord	We werken samen met de gemeenten Gulpen-Wittem en Valkenburg aan de

Teamfit	Geul aan ons **Nationaal Sportakkoord**. Middels **TeamFit** promoten we een gezonde keuze in sportkantines naast de reguliere keuze. In Eijsden-Margraten is doet momenteel één sportkantine mee aan TeamFit.

Tot heden zetten wij deze initiateven voort. Aanvullend gaan in 2023 alle gemeenten in Zuid-Limburg bij enkele activiteiten en producten als collectief verder met de JOGG aanpak. Dit om het bereik en slagingskans van de JOGG aanpak te vergroten. Dit heeft als effect dat bijvoorbeeld het boekje Pim en Poes komt te vervallen maar producten zoals Groentehapjes in 10 stapjes door heel Zuid-Limburg worden verspreid.

Kortom, er gebeurt een hoop in onze gemeente om een gezonde leefstijl en gezond gewicht bij kinderen te stimuleren. Om deze activiteiten te realiseren werkt onze Buurtcoach nauw samen met onze JOGG regisseur. Deze JOGG regisseur heeft ca. 0,2 fte beschikbaar om lokale en sub regionale JOGG-activiteiten uit te voeren. Dit wordt gefinancierd vanuit onze bijdrage aan de GGD Zuid-Limburg t.b.v. de adviseur gezondheidsbevordering. Een deel van deze inzet gebeurt op JOGG Heuvelland niveau (lees: in samenwerking met gemeente Gulpen-Wittem, Valkenburg a/d Geul, Vaals en Meerssen). Denk hierbij aan de samenwerking met JGZ waarin we diversen producten Heuvelland breed verspreiden tijdens het 4 maanden, 6 maanden, 11 maanden en 2 jarig consult. Maar ook in het kader van Publieke en Private samenwerking, zoals de Rabobank, Ikea en Stichting Maatschappelijk Projecten Maastricht (SMPM). Deze samenwerking breidt zich de komende jaren uit.

Resultaten van JOGG

Resultaten zijn op verschillende manieren uit te drukken. We kennen cijfermatige resultaten en procesmatige resultaten.

- Cijfermatige resultaten: Tonen de kwantitatieve uitkomsten van een project, initiatief of onderzoek.
- Procesmatige resultaten: Tonen de weg die je hebt afgelegd om te komen tot je einddoel.

Cijfermatige resultaten zijn geschikt voor projecten met een concreet einddoel. Denk bijvoorbeeld aan het concreet plaatsen van watertappunten. Een 0 en 1 meting in 2017 en 2018 liet zien dat in de periode dat deze watertappunten zijn geplaatst, kinderen meer water zijn gaan drinken. Procesmatige resultaten zijn meer geschikt voor programma's waarin men toe werkt naar een doel en daarvan afgeleide baten. JOGG is een voorbeeld van een programma. Het is dan ook vanzelfsprekend om de resultaten van JOGG uit te drukken in procesmatige resultaten. Daarnaast focust de JOGG aanpak op het stimuleren van bewustwording van een gezonde leefstijl. Bewustwording vraagt gedragsverandering en dus een lange adem. Dit maakt het lastig om een valide en betrouwbaar onderzoek uit te voeren. Bovendien vertellen gezondheidscijfers uit onze gemeente ons weinig. Gegevens fluctueren de afgelopen jaren en door de geringe aantallen kan men niks concluderen uit cijfermatige resultaten. Hiervoor zijn de gegeven niet betrouwbaar genoeg. Al met al meten wij met cijfermatige resultaten geen beleidseffect omdat JOGG geen einddoel kent, maar een doorlopend programma is.

.banholt
.bemelen
.cadier en keer
.eckelrade
.eijsden
.gronsveld
.margraten
.mariadorp
.mesch
.mheer
.noorbeek
.oost-maarland
.rijckholt
.scheulder
.st. geertruid

BLOESEM VAN HET ZUIDEN

Om de komende jaren onze trends vast te leggen worden de volgende meetinstrumenten door GGD Zuid-Limburg ingezet:

- JGZ gegevens (0-4 jaar, JGZ gegevens die structureel worden gemonitord bij de JGZ). In de toekomst gaat de JGZ minder werken volgens leeftijden, maar meer op basis van behoefte van momenten en frequentie.
- Kind monitor (4-12 jaar, ingevuld door ouders, om de 4 jaar) – vanaf 2024. Gemeente Eijsden-Margaten gaat meedoen aan de pilot in 2024.
- Jeugd monitor (13-16 jaar, ingevuld door jongeren, om de 4 jaar)
- Inventarisatie scholen (vragenlijst aan basisscholen, deze frequentie kunnen wij zelf bepalen).

De procesmatige resultaten leest u terug onder het kopje JOGG Eijsden-Margraten. In de toelichting staat het bereik van producten en activiteiten de afgelopen jaren.

Conclusie

Kortom, de omgeving van een kind is groter dan een norm op school. Het is daarom niet raadzaam om de focus te leggen op enkel de aanpak Gezonde Basisschool van de Toekomst. Middels JOGG realiseert onze gemeente een duurzame en effectieve aanpak in het belang van de jeugd van Eijsden-Margraten. Deze reduceert op lange termijn zorgkosten en focust op de volledige leefomgeving van een kind.

Men moet JOGG zien als een paraplu waar verschillende initiatieven onder hangen. Hier valt de Gezonde School onder, maar hier zou in de toekomst ook de Gezonde Basisschool van de Toekomst onder kunnen vallen. Een behoeftepeiling en verkennende gesprekken met de basisscholen toont aan dat het niet wenselijk is om vanuit de gemeente de Gezonde Basisschool van de toekomst 'op te leggen' bij scholen. Een eerste stap naar een Gezonde Basisschool van de Toekomst is de Gezonde School. Op dit moment zijn veel scholen in gemeente Eijsden-Margraten hier nog niet klaar voor.

Als u vragen heeft naar aanleiding van deze brief, neem dan gerust contact op via [redacted]

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Eijsden-Margraten,
De gemeentesecretaris, De burgemeester,

[redacted]